

קוֹנְטֵרס

אַחָדוֹת וְסוֹבְלָנוֹת

יְדַבֵּר מִמַּעַלְת הָאֲחָדוֹת בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִיךְ
שָׁפֵל אֶחָד צָרִיךְ לְסַבֵּל אֶת הַזּוּלָּת וְלַעְזוֹר לוֹ בְּעַת
מְצוּקָתוֹ, וְגִדְל שְׁכָרוֹ בְּזָה וּבְכָא לְנַצַּח.

*

בְּנוֹי וּמַיִסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֵסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נְפֵלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה
רַבִּי נַתָּן מִבְּרֵסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסְלָב

עִיה "ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אִם הֵיְתָה אַחְדוֹת בֵּין
נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִזְמַן הָיוּ נִגְאָלִים, וְאַחְדוֹת צְרִיכָה
לִהְיוֹת רַק עַל-פִּי הַתּוֹרָה, כִּי לֹא יִתְכַן לְהִתְאַחַד
עִם אֶחָד שְׁעוֹבֵר בְּשֵׂאֵט נֶפֶשׁ בְּמִזִּיד עַל הַתּוֹרָה,
עִם אָדָם כְּזֶה לֹא שֵׁיךְ לְהִתְאַחַד כָּלֵל, וְאַדְרָכָה
צְרִיכִים לְכַרַח מִמֶּנּוּ כִּמוֹ שְׁבוֹרָחִים מֵאֵשׁ,
וְעַלֵּיהֶם אוֹמֵר דָּוִד: תְּכַלִּית שְׁנָאָה שְׁנֵאתִים; אֲלֹא
עֵקֶר הָאַחְדוֹת צְרִיכָה לִהְיוֹת בֵּין שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה
וּמְצוּוֹת, שְׁדוֹקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה. וְאִי
אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְאַחְדוֹת אֱמֶתִית, אֲלֹא עַל-יְדֵי
סִבְלָנוּת, לְסִבַּל אֶת הַשְּׁנֵי אֶפְלוֹ שֶׁהוּא אֵינוֹ
מִחְזִיק כְּמוֹנִי, וְאַפְלוֹ שֶׁאֵין לוֹ שְׂיִכוּת לְחִסְדוֹת
שְׁלִי וְכִדּוּמָה, הָעֵקֶר לֹא לְצֵאת מִהַשְּׁלָחַן עֲרוּךְ,
וְזוֹ נִקְרָאת אַחְדוֹת — לִהְיוֹת עַל-פִּי הַשְּׁלָחַן
עֲרוּךְ.

(אֲמֵרֵי מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תְּרִיד)

קוֹנְטֵרַס

אַחָדוֹת וְסוֹבְלָנוֹת

.א

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק יַחַד בְּאַהֲבָה
וּבְאַחָדוֹת וּבְסוֹבְלָנוֹת אָחָד לַשְּׁנֵי, כִּי עֲלֵיכֶם לְדַעַת,
אֲשֶׁר הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְאֶת
כָּל מַה שְּׁאַתֶּם רוֹאִים, וְהוּא מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם
אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, כִּי יוֹמִם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר,
הֵם עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְשֵׁם
שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אָחָד, כִּף צָרִיכִים עִם יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזֵּק
אֶת עֲצָמָם בְּאַחָדוֹת אַחַת, לְאַהֲב אָחָד אֶת הַשְּׁנֵי
וְלִסְבֹּל אָחָד אֶת הַשְּׁנֵי, וְלִהְיוֹת מְאֹד מְאַלִּימוֹת, הֵן
אֲלִימוֹת פִּיזִית וְהֵן אֲלִימוֹת מְלוּלִית, בַּר יִשְׂרָאֵל

צריך ללכת במדותיו יתברך, מה הוא רחום וחנון, כף צריכות נשמות ישראל להיות "רחום וחנון", לרחם ולחונן ולמחל ולסלח אחד לשני, מה הוא יתברך מלא חסד ואהבה ורחמים, כף נשמות ישראל צריכות ללכת זו עם זו במדת החסד — לעזור לזולתן, לאהב את זולתן, ולרחם על כל אחד בלי יוצא מן הכלל, וזו המדה הכי יפה לעם ישראל; ולכן ראו, בני ובנותי היקרים, לשפח את העבר שלכם, את חלוקי הדעות שלכם, ותתחילו דף חדש בתיים, לחיות אחד עם השני באחדות ובסובלנות, תמיד תחפשו רק את הטוב שבכל בר ישראל, ותדונו את כל אחד לכף זכות, כי על כל אחד ואחת עובר מה שעובר — צרות ויסורים וחלישות הדעת, עניות ודחקות, מכאובים ובלבולים, ואין אחד יודע מה בלבו של חברו, ואף אחד אינו מבין ומתבונן מה שעובר על זולתו, יש בני-אדם שהם במצוקה כספית, יש בני-אדם שהם במצוקה נפשית, יש משפחות הרוסות, יש יתומים ויש אלמנות, יש גרושים וגרושות, יש רוקים ורוקות, ואת גדל הצער והמכאובים והיסורים שהם סובלים רק הקדוש-ברוך-הוא יודע, וזה אי

אחדות וסובלנות שכא

אפשר לאחר להבין את הכאב והפצע של זולתו; לכן ראו מאד, בני ובנותי היקרים, להיות סובלנים לזולתכם, אל תקפצו עליהם, ותדונו אותם לכף חוב, אל תצאו לריב ולהתקוטט עמם, אלא תהיו סובלנים לגבי זולתכם, ותדונו אותם לכף זכות, ותשתדלו בכל מיני אפנים שבעולם לעזור לזולת, אשר זה עקר היפי של בר ישראל — שרוצה לעזור לזולת, ואל תגוררו אחר ההסתות שיש ברחוב אחד נגד השני, מאיזו סבה שרק תהיה, תמיד צריכים להיות סלחניים, כי אם לא נסלח לזולתנו, אז זולתנו לא יסלח לנו, ואוי ואבוי לאיזה מצב נגיע, עם ישראל — פארו וחנו הוא בהיות בניו: רחמנים, בישנים וגומלי חסדים, כי זה סימן של בר ישראל, שהוא רחמן — מרחם על זולתו, בישן — אף פעם לא יקום נגד זולתו, גומל חסדים — שעושה חסד עם זולתו. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות עט.): שלשה סימנים יש באמה זו: הרחמנים והבישנים וגומלי חסדים; ועל-כן ראו, בני ובנותי היקרים, לאחוז במדותיו יתברך, להתבייש אחד מהשני, לא להציק לו, לרחם על זולתו, להשתדל לעזור לו במה שרק יכולים —

במלה טובה, או באיזה חסד, ואז אם תעשו רצונו
 יתברך, שום אמה ולשון לא תוכל לכם, כמאמרם
 ז"ל (כתבות סו:): אשריכם ישראל בזמן שעושים
 רצונו של מקום, אין כל אמה ולשון שולטת בהם;
 וצריכים להזהר מאד מאד מכל מיני אלימות
 שעלולה להיות, הן אלימות פיזית — שאסור
 להגביה ידו על חברו, כמו שאמרו חכמינו
 הקדושים (סנהדרין נח:): המגביה יד על חברו,
 אף-על-פי שלא הכהו נקרא רשע; מכל שכן וכל
 שכן כשאדם בא לשפלות כזו, שמגביה יד על
 חברו ומכהו או רוצחו, אין לו מחילה עולמית.
 היכן שמענו דבר כזה שיהודי יכה יהודי שני?!
 מכל שכן שיהודי יהרג יהודי שני?! אשר זה סימן
 שהוא בן בליעל, רוצח נתעב ובזוי ושפל. והן
 אלימות מלוולית — שאסור לצער את שום בר
 ישראל, לבזותו ולהקניטו בשום פנים ואופן, כי
 הקדוש-ברוך-הוא מאד מאד מקפיד על אונאת
 דברים, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא
 נח:): גדול אונאת דברים מאונאת ממון; שאחד
 מאנה ודוקר את זולתו בדבורים, ומשפיל אותו
 מחרפהו ומבזהו, זה יותר חמור מאשר נוטל ממנו

כֶּסֶף. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּבֹא מְצִיעָא נט.): כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלִים חוּץ מִשְׁעַרֵי אוֹנָאָה; אִם אֶחָד מֵאַנְהָה אֶת חֲבֵרוֹ, וְיֵינוּ מְסוּר בְּיַדֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ, וְהוּא יִפְרַע מִמֶּנּוּ, כִּי (שם): הַכֹּל נִפְרָע בְּיַדֵי שְׁלִיחַ חוּץ מֵאוֹנָאָה; כִּי כִשְׂאָדָם מֵאַנְהָה אֶת זוּלָתוֹ בְּדַבּוּרִים, וְדוֹקֵר אוֹתוֹ וּמִשְׁפִּיל אוֹתוֹ וּמִלְחִיץ אוֹתוֹ, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ נִפְרָע מִמֶּנּוּ; וְכִמוֹ-כֵן אָסוּר לְאוֹנוֹת אֶת אֲשֶׁתוֹ וְאֶת הַיְלָדִים, כִּי עֲנָשׁוּ קֶשֶׁה מְאֹד, וְזֶה הַכֹּל נִכְלָל בְּאֱלִימוֹת, הֵן אֱלִימוֹת פִּיזִית — שְׂאָחָד מִגְבִּיָה יָדָיו עַל חֲבֵרוֹ, שְׂאוּי לוֹ בְּזָה וּבְבֹא, וַיִּקְבַּל עֲנָשׁוֹ בַחֲזָרָה, וְהֵן אֱלִימוֹת מְלוּלִית, שְׂאָחָד מִבֵּישׁ וּמִשְׁפִּיל וּמִקְלָל וּמִבְּזָה וּמִצְעֵר אֶת זוּלָתוֹ שְׂעֲנָשׁוֹ חֲמוּר מְאֹד וְלֹא נִתֵּן לְמַחֵל לוֹ, כִּי הַמְּבֻזָּה אֶת חֲבֵרוֹ אֵין לוֹ חֵלֶק בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְלָכֵן בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, תִּשְׁמְרוּ אֶת עֲצַמְכֶם מְאֹד מְאֹד מִכָּל מִינֵי אֱלִימוֹת, הֵן פִּיזִית וְהֵן מְלוּלִית, וְתִדְבְּקוּ עֲצַמְכֶם בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְהַרְחָמִים וְהַטּוֹב וְהָאֱהָבָה, לְאַהֲבֵי אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְלִהְשִׁתְּדֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ חֶסֶד, לַעְזוֹר לוֹ בְּמָה שְׂרָק

יכול — הן בגופכם והן בדבורכם, יש אחד שצריך עזרה פיזית לעזור לו להסתדר, יש אחד שצריך עזרה מלולית — איזה דבור טוב, לנחם אותו, לחזק אותו, לעודד אותו, לשמח אותו על כל המשברים שעוברים עליו, זו המדה היפה ביותר אצל נשמות ישראל, ואם תחזיקו במדה היקרה הזו של אחדות, להתאחד עם כלל נשמות ישראל, ולא להסתפל על הרקע והעבר שלו, ותהיו סובלנים כלפי כל אחד ואחד, אז יאיר עליכם מלך הכבוד, שתתגלה עליכם אמתת מציאותו יתברך, שהיא אחדות אחת עם נשמות ישראל, ותשרה ביניכם שכינת עזו יתברך, ובמקום שהשכינה שורה — שם הברכה מצויה, ותזכו לשלום אמת, שלום נצחי.

ב.

בני ובנותי היקרים! ראו לכבד אחד את השני, ותשמרו מאד מאד לא להשפיל את שום בר ישראל, לא בדרך אלימות פיזית ולא בדרך אלימות מלולית, אלא תשבחו ותפארו את כל בר

אַחַדוֹת וְסוּבְלָנוֹת

שְׂכָה

יִשְׂרָאֵל; כִּי בָזָה שְׂאֵתָם מְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת
נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אַתֶּם מְשַׁבְּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, כִּי כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל הוּא חֵלֶק אֵלּוֹךְ מִמַּעַל
מִמָּשׁ, וְצָרִיכִים לְכַבְּדוֹ וּלְיַקְרוֹ וּלְאַהֲבוֹ, וְכַעֲיִן
שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה מַח):
עַל כָּל שַׁבַּח וְשַׁבַּח שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִים לְהַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, מְשַׁרְהָ שְׁכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם, כְּשֶׁאָדָם מְשַׁבַּח
אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְשַׁבַּח אֶת נְשָׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, וְכִשְׁמְשַׁבַּח אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הוּא מְשַׁבַּח
אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל בְּעֵינֵי
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹתֵר מִכָּל, וְלִכֵּן כְּשֶׁמְכַבְּדִים אֶת
בֵּר יִשְׂרָאֵל בָּזָה מְכַבְּדִים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְכִשְׁמִזְלִזְלִים בְּאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, מִזְלִזְלִים כְּבִיכּוֹל
בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(מִדְּרַשׁ תְּנַחֲוּמָא, פָּרָשַׁת וַיַּחֲוִי): כָּל הַמְּבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל
כְּאִלוּ מְבָרֵךְ אֶת הַשְּׁכִינָה; כְּשֶׁאָדָם מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר
וּמְבָרֵךְ אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ מִמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁמְבָרֵךְ
אֶת הַשְּׁכִינָה, כִּי עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל שׁוֹרְהָ שְׁכִינַת
עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְלִכֵּן צָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד אֶת כָּל
בֵּר יִשְׂרָאֵל בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, וְלֹא לְהַסְתִּיבֵל עַל
שׁוּם רַע וְעֵבֶר, אֲלֵא לְמַצֵּא אֶת הַטּוֹב הַגָּנוּז בּוֹ, כִּי

בְּכֹל בַּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ טוֹב הַגָּנוּז שְׁצָרִיכִים לְחַפֵּשׂ
וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא אֶת נִקְדָּתוֹ הַטּוֹבָה וְלַעְזוֹר לוֹ,
וְעַל-כֵּן (שָׁם): כָּל הָעוֹזֵר אֶת יִשְׂרָאֵל כְּאִלוֹ עוֹזֵר אֶת
הַשְּׂכִינָה; כְּשִׂיהוּדֵי עוֹזֵר לְזוּלָתוֹ, כְּאִלוֹ עוֹזֵר
לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּבִיכּוֹל; עַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְקָרִים, הַתְּאַחְדוּ בְּאַחַדוֹת אַחַת, וְתִהְיוּ סוּבְלוֹנִים
אֶחָד לַשְּׂנִי, אֶל תִּקְפְּצוּ אֶחָד עַל הַשְּׂנִי, וְאֶל תִּצְאוּ
לְרִיב וּלְקָלֵל וּלְבִזּוֹת וּלְהַשְׁפִּיל אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי, כִּי
כָּף אֵינן לָנוּ שׁוֹם זְכוּת קִיוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי
הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹה, וְאֵינן בִּלְעָדֵינוּ יִתְבָּרַךְ
כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה שְׁנַעֲשֶׂה לוֹ דִּירָה כָּאֵן
בְּתַחְתּוֹנִים, שְׁכַלְנוּ נִזְכָּה לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁתַּמִּיד
נִזְכָּה לְחַשֵּׁב מִמָּנוּ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שְׁמַכֵּל פָּרֵט וּפְרֵט
מִפְּרִטֵי הַבְּרִיאָה יֵשׁ שָׁם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַחַדוֹתוֹ
יִתְבָּרַךְ, וּבְזֶה שְׁתַּכְבְּדוּ וּתְיַקְרוּ וְתַעֲזְרוּ אִישׁ אֶת
רַעְהוּ, בְּזֶה תִתְגַּלֶּה שְׂכִינַת עֵזוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ
יִשְׁמַר אוֹתָנוּ מִכָּל רַע, וְשׁוֹם אֵמָּה וּלְשׁוֹן לֹא יוּכְלוּ
לָנוּ, אֲבָל בּוֹ בְּרָגַע שְׁנַעֲקֹר עַצְמָנוּ, חַס וְשָׁלוֹם,
מִמָּנוּ יִתְבָּרַךְ, וְנִקְפִּץ זֶה עַל זֶה, וְתִפְקַע הַסְּבָלוֹנוֹת
שְׁלָנוּ, וְלֹא נִהְיֶה סוּבְלוֹנִים אֶחָד לַשְּׂנִי, וְנִצָּא
וְנִתְקוּטֵט וְנִרְיֵב וְנִתּוֹפַח אֶחָד עִם הַשְּׂנִי, אֲזִי אֲנַחְנוּ

אחדות וסובלנות

שכז

הורסים את עצמנו לגמרי, ואין זה שיף להפריד בין נשמות ישראל, כי כלנו בני אב אחד, כמו שכתוב (דברים ד): "בנים אתם להוי"ה אלקיכם", וכל עם ישראל ביחד הם בני מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, ואין שיף להפריד ביניהם, וצריכים לעזור אחד לשני במסירות נפש הכי גדולה. ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין לז): כל המקיים נפש אחת מישראל, מעלה עליו הכתוב כאלו קיים עולם מלא; בזה שמחזקים ומעודדים ומשמחים ועוזרים אפלו לנפש אחת מישראל, כאלו הוא החזיק וקיים עולם מלא, וזה סובב על כל בר ישראל בלי יוצא מן הכלל, ואין צריכים להסתכל על העבר והרקע שלו. כי אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין לז): אפלו ריקנין שבך מלאים מצוות פרמון; ואמרו (סנהדרין מד): ישראל אף-על-פי שחטא ישראל הוא; ותמיד יכולים לחזור בתשובה אליו יתברך, כי (מגלה כט): חביבים ישראל לפני הקדוש-ברוך-הוא, שבכל מקום שגלו שכינה עמם; ולכן, בני ובנותי היקרים, זכרו זאת היטב, שהשכינה הקדושה, שהיא אמתת מציאותו יתברך הולכת ושוכנת בין כלל נשמות ישראל,

וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִתְאַחַד בְּאַחַדוֹת אַחַת, וְלִקְנוֹת
 לְעֲצֹמוֹ אֶת מִדַּת הַסּוּבְלָנוֹת לְסִבֵּל אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי,
 וְלֹא לְהַשְׁפִּילוֹ וּלְהִתְקִיפוֹ — לֹא פִיזִית וְלֹא
 מְלוּלִית, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה כְּמוֹ רֵאִי, אִם אֶחָד הוֹלֵךְ
 בְּאַלִּימוֹת פִּיזִית אוֹ מְלוּלִית לְזוּלָתוֹ, הוּא יִקְבֵּל אֶת
 זֶה בַּחֲזָרָה, כִּי אֵין הָעוֹלָם הַפְּקָר כָּלֵל, כִּי הוּא
 יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא וּבִלְעָדֵיו אֵין שׁוּם נִמְצָא.

וְלִכֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה
 אֲלֵינוּ יִתְבָּרֵךְ, וְתִרְגְּלוּ אֶת עֲצֻמְכֶם לְדַבֵּר אֲלֵינוּ
 יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתֶם רְגִילִים בָּהּ, וְתִסְפְּרוּ לְפָנָיו
 יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבַבְכֶם, כִּי עָקַר הַתִּשׁוּבָה
 הוּא תִפְלָה, כְּשֶׁאָדָם בָּא וּמְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, אֵינוֹ זֶז מִשֵּׁם עַד שֶׁהוּא מוֹחֵל לוֹ וּמְקַבְּלוֹ
 בְּתִשׁוּבָה, כִּי אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד חֲשׁוּבָה תִפְלָה
 וּבִקְשָׁה וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקָּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ תְּנַחֲוּמָא, פְּרָשַׁת וַיְרָא): אָמַר לָהֶם
 הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הָיוּ זֵהִירִים בְּתִפְלָה,
 שְׂאֵין מְדָה אַחֲרַת יָפָה הַיְמָנָה, וְהִיא גְדוּלָה מְכֹל
 הַקְּרִבָּנוֹת, וְאֶפְלוּ אֵין אָדָם כְּדָאֵי לְהַעֲנוֹת בְּתִפְלָתוֹ
 וּלְעֲשׂוֹת חֲסֵד עִמוֹ, בֵּינָן שְׂמֵתִפְלִל וּמְרַבָּה

בְּתַחֲנוּנִים, אָנִי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִמוֹ; כָּל-כֶּף חֲשׂוּבָה
אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ הַשִּׁיחָה וְהַתְּפִלָּה שְׂמֵד דְּבָרִים אֵלָיו;
וְלִכֵּן רָאוּ לַחֲזוֹר אֶל הַשָּׂרָשִׁים, וְתַפְקְחוּ אֶת עֵינֵיכֶם,
וְתַסְתַּכְלוּ עַל כָּל הַבְּרִיאָה בְּעֵינֵי הַשֶּׁכֶל, וְתִשְׁכְּלוּ
שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וּבִלְעָדָיו אֵין שׁוּם נִמְצָא, וְהוּא
מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְהַכֹּל
לְבוֹשׁ לְגִבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמָה שְׂאֲנוּ צְרִיכִים
לַעֲשׂוֹת זֶהוּ רַק לְפַתַח אֶת הַפֶּה, וּלְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ עִמוֹ
יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו,
וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן עַל כָּל צְרִכֵינוּ, וְזֶה עֵקֶר שְׁלָמוֹת
הַתְּשׁוּבָה, וְזֶה יְאֹחַד אוֹתָנוּ בְּיַחַד, כִּי בְּמִקּוֹם לְדַבֵּר
שְׁטִיּוֹת וּלְהַכְנִס בְּכּוֹחֵים — "אֲתָה בֵּן צוֹדֵק אוֹ לֹא
צוֹדֵק", "אֲתָה בֵּן חַיֵּב אוֹ לֹא חַיֵּב", וְכַדּוּמָה כָּל
מִינֵי בְטוּיִים, חֲבָל עַל הַדְּבוּרִים וְהַפְּטוּטִים שֶׁל
הַבָּל, יוֹתֵר טוֹב בְּזִמְנֵי הַזֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מָה שְׂצָרִיכִים, אֲשֶׁר זֶה עוֹלָה
עַל הַכֹּל; אֲשֶׁרֵי מִי שְׂמִכְנִים דְּבוּרִים אֵלוֹ בְּתוֹךְ
לְבָבוֹ, וְאִזּוֹ יִהְיֶה נֶעֱשֶׂה כְּלִי לְהַמְשִׁכַת שְׂכִינַת עֲזוֹ
יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, וְיֵאִיר עָלָיו אוֹר רוּחָנִי וְאוֹר עֲלִיּוֹן
כְּשֶׁמֶשׁ בְּצַהֲרִים, אֲשֶׁרֵי לוֹ.

ג.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְאַחַד יַחַד וְלַעְזֹר
 אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בְּכֹל מֵה שְׂאֲתֶם יְכוּלִים, וְתִסְלְחוּ זֶה
 לְזֶה, כִּי הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל יִתְאַחְדוּ יַחַד,
 וַיֵּאָחוּ אֶת הַקְּרָעִים שֶׁנִּתְּהוּוּ בִּינֵיהֶם בְּמִשְׁךְ שְׁנוֹת
 גְּלוּתָנוּ, שֶׁהֵינּוּ גּוֹלִים בֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ וְלִמְדֵנוּ
 מִמַּעֲשֵׂיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קו): "וַיִּתְעַרְבוּ
 בְּגוֹיִים וַיִּלְמְדוּ מִמַּעֲשֵׂיהֶם", הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁעַם
 יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ סוֹלְחָנִים וְסוֹבְלָנִים אֶחָד לַשֵּׁנִי, וַיִּשְׁכְּחוּ
 אֶת הָעֵבֶר שֶׁלָּהֶם, וַיִּתְחִילוּ לַחֲיוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה
 וּבְהִבְנָה גְדוֹלָה, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל
 בַּר יִשְׂרָאֵל בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, כִּי (שִׁבְת 10): כָּל
 יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם; כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא בֶן
 מֶלֶךְ, הוּא בֶן יַחִיד, וְאֵין שֵׁן שֶׁיֵּן שְׂאֲחָד יְכוּל לְהִתְפָּאֵר
 וְלְהִתְגַּדֵּל וְלְהִתְגָּאוֹת עַל זוּלָתוֹ, כִּלְנוּ בְּנֵי אֱלֹקִים,
 וַיְצַרִּיכֵם אֶחָד לְכַבֵּד אֶת הַשֵּׁנִי, וְאֵל תַּעֲשׂוּ פְרוּדִים
 בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּאֵלוּ זֶה רְחוּק וְזֶה קְרוֹב, זֶה
 קְרוֹב וְזֶה רְחוּק, כִּי הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, כִּי אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים פה:): אֲפֹלוּ מְחִיצָה שֶׁל
 בְּרוֹזל אֵינָה מִפְּסָקֶת בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים;

אָצְלוּ יתְבַרְךָ כָּל יְהוּדֵי חָשׁוּב. וְלִכֵּן בֵּל יִמְלְאוּ לָכֶם
אֶת הָרֹאשׁ עִם הַסְּתוּת פְּרוּעוֹת, כְּאֵלוֹ אֶחָד גָּדוֹל
יוֹתֵר מִהַשְּׁנִי, כִּי אָצְלוּ יתְבַרְךָ אֵין שׁוּם הַפְּרָשׁ בֵּין
נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאָצְלוּ יתְבַרְךָ אֵין שׁוּם מַפְלָגוֹת
וְשׁוּם כְּתוּת וּפְרוּדִים אֲלֵא כֻּלָּל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם
נִשְׁמָה אַחַת, גּוּף אֶחָד, וּכְמוֹ שֶׁבְּגוּף הַגִּשְׁמִי אֵין
שֵׁיף לְעֵשׂוֹת פְּרוּדִים, כִּי אֵיבָר צָרִיף לְאֵיבָר, וְאֵין
שֵׁיף לְקַטֵּעַ רַק רֶגֶל אַחַת אוֹ יָד אַחַת אוֹ אֶפְלוֹ
אֲצַבֵּעַ אַחַת אוֹ אֶפְלוֹ צַפְרֵן אַחַת, וְלֹא יִרְגֵשׁ, כִּי
הַכֹּל כְּלוּל מֵאָדָם, וּכְשֶׁרַק נוֹגְעִים בְּצַפְרֵן אוֹ בְּאֲצַבֵּעַ
אוֹ בְּרֶגֶל אוֹ בְּיָד, כָּל הַגּוּף מְרַגֵּשׁ אֶת הַכְּאֵב,
כְּמוֹ-כֵן נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם קוֹמָה שְׁלֵמָה, וְאֵין שֵׁיף
לְהַפְרִיד בֵּינֵיהֶם וְלְקַטֵּעַ חֵלֶק מֵהֶם, וְלְהוֹצִיאָם
מִכֻּלָּל יִשְׂרָאֵל, כִּי הַכְּאֵב הוּא שֶׁל כֻּלָּנוּ.

וְזָכְרוּ הַיָּטִב, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אֶת דְּבוּרֵי
אֵלֶּה שֶׁאֲנִי מְדַבֵּר וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן אֲלֵיכֶם, שֶׁתְּחַזְּקוּ
אֶת עֲצָמְכֶם בְּיַחַד בְּאַחֲדוּת וּבְסוּבְלָנוּת אֶחָד לַשְּׁנִי,
וְתִבְרָחוּ מִכָּל מִינֵי פוֹלִיטִיקָה שֶׁל הֶבֶל, וְאֵל תְּפָרִידוּ
אֶת עֲצָמְכֶם בְּפְרוּדִים שֶׁל מַפְלָגוֹת וְכְתוּת וּקְבוּצוֹת
וְכֹל שְׂאֵר שְׁמוֹת נְרֻדְפִים כְּאֵלוֹ, כִּי בְּרַגַע שֵׁישׁ

פרודים ומחלקת ואי הבנות בין נשמות ישראל, תדעו שהכל שקר, כי מה הוא יתברך אחד באחדות, כך נשמות ישראל צריכות להיות אחד באחדות, כי המחלקת שנואה בעיני הקדוש-ברוך-הוא, ואין עוד דבר שהורס את האדם והורס את החברה כמו מחלקת ואי הבנות ופוחים; ועל-כן תעשו, בני ובנותי היקרים, כל מה שבידכם, שיהיה שלום אמתי ביניכם, שלום נצחי, ותכבדו ותיקרו איש את רעהו, ותעזרו אחד לשני, ואז יאיר עליכם אורו יתברך בהארה נוראה ונפלאה עד מאד, ותגאלו גאלה שלמה, ואל תניחו כרגע שיסיתו אתכם, כאלו רק אצלו נמצאת השלמות והאמת, הכל הכל ורעות רוח, לנו יש רק הקדוש-ברוך-הוא שהוא אחד, ותורתו הקדושה שהיא אחת, ועם ישראל שהם עם אחד, וצריכים לעזר ולכבד וליקר את הזולת, ואוי ואבוי לכל אלו שמפרידים בין נשמות ישראל, ומסיתים ומדיחים איש נגד חברו, ועושים מחלקת ופרודים, כי לא יאבה הקדוש-ברוך-הוא למחל להם, כי הם הורסים את כל הבריאה, ומגרשים את השכינה מהעולם, כי אין הקדוש-ברוך-הוא שורה אלא במקום שלום,

והשלום הוא דיקא כְּשֵׁשְׁנֵי הַפְּכִים מִתְאַחֲדִים
בְּאַחֲדוּת אַחַת, כְּשֵׁישׁ אִי הַבְּנוֹת בֵּין שְׁנֵי אַנְשִׁים,
בֵּין שְׁנֵי גּוֹפִים, וּבָאִים לְהִסְכְּמָה אַחַת, שֶׁהַדְּרֹךְ
הַנְּכוֹנָה בְּיוֹתֵר הִיא לְחִיוֹת בְּיַחַד, בְּהַבְנָה הַדְּדִית,
וּלְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, אֵין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר יָפֵה
בְּחַיִּים מִזֶּה; וְלָכֵן, בְּנִי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, רְאוּ לְחַקֵּק
הַיֵּטֵב דְּבָרֵי אֱלוֹ שְׁאֲנִי מְדַבֵּר וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן,
שֶׁתַּעֲשׂוּ שְׁלוֹם בֵּינֵכֶם לְבֵין עַצְמְכֶם, וְלֹא תִהְיוּ אֶחָד
בְּפֶה וְאֶחָד בְּלֵב, וְתַעֲשׂוּ שְׁלוֹם בְּבֵית עִם נְשׁוֹתֵיכֶם
וְעַם בְּעֵלְיֵכֶן וְעַם הַיְלָדִים, וְתִמְחַלּוּ זֶה לָזֶה, וְתִסְבְּלוּ
זֶה אֶת זֶה, וְתִשְׁפִּינוּ שְׁלוֹם בֵּין הַשְּׂכֵנִים וְהַיְדִידִים
הַקְּרוֹבִים וְהַרְחוֹקִים, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שִׁישְׁרָה הַשְּׁלוֹם
בֵּינֵיכֶם, כִּי גְדוֹל הַשְּׁלוֹם שְׁלֹא בָּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא מְדָה יָפֵה מִן הַשְּׁלוֹם (בְּמִדְבַר רַבָּה, פְּרָשָׁה י"ד);
וְגְדוֹל הַשְּׁלוֹם שֶׁשְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא
שְׁלוֹם (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ט'), וְלָכֵן אִם אַתֶּם רוֹצִים
לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמְכֶם בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְשִׁתְּהִי
לָכֶם אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אַתֶּם
מְכַרְחִים לְהַחֲזִיק בְּמִדַּת הַשְּׁלוֹם, שְׁאֵין עוֹד דְּבַר
גְּדוֹל יוֹתֵר מִשְׁלוֹם אֲמִתִּי, לְחִיוֹת אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ
בְּשְׁלוֹם, וְלִהְיוֹת עִמוֹ בְּאַחֲדוּת אַחַת, וְאִז תִּהְיוּ

נעשים כלים להמשכת זיו שכינת עזו יתברך בזה העולם, ונחיה בזה העולם כדגמת העולם הבא, שלא יראו ולא ישפילו ולא ירגישו רק את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו; אשרי מי שמכניס דבורים אלו בתוך לבו, שאז ישתנו כל החיים שלו, ויהיה פריא בגופו ובנפשו, וישפע עליו שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו.

ד.

בני ובנותי היקרים! ראו להתחזק במדת האהבה, לאהב אחד את השני, כי בזה תלויה כל הצלחת עם ישראל — כשיש ביניהם אהבה ואחדות וסובלנות, שאחד סובל את השני ודן אותו לכף זכות, וזה מאד יקר אצלו יתברך, כמאמר ז"ל (תנא דבי אליהו רבה, פרק כו): כף אמר להם הקדוש-ברוך-הוא לישראל: בני, מה אני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבים זה את זה ומכבדים זה את זה, כי ברגע שיש אהבה וכבוד הדדי בין נשמות ישראל, הקדוש-ברוך-הוא משרה שכינתו על עם ישראל, ומביא עליהם ברכה והצלחה בכל

אחדות וסובלנות שלה

מַעֲשֵׂה יְדִיָּהֶם, וְעַל-כֵּן תַּעֲשׂוּ מַה שֶּׁתַּעֲשׂוּ הָעֶקֶר
שֶׁיְהִיָּה בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְהִבְנָה הַדָּדִית,
וְתִמְסְרוּ אֶת נַפְשְׁכֶם לַחַיּוֹת בְּיַחַד, וְתִשְׁמְרוּ אֶת
עֲצַמְכֶם מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִסִּית וּלְהַדִּיחַ אֶחָד נֶגֶד
הַשְּׂנִי, וְלֹא לְדַבֵּר רַע אֶחָד עַל הַשְּׂנִי, כִּי זֶה עוֹן
גָּדוֹל, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹנֵא מְאֹד אֶת שְׁנֵאת
הַבְּרִיּוֹת, עַד שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (אָבוֹת ב):
שְׁנֵאת הַבְּרִיּוֹת מוֹצִיָּאָה אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם; הֵינּוּ
כְּשֶׁאֶחָד שׁוֹנֵא אֶת חֲבֵרוֹ הוּא יוֹצֵא מֵעוֹלָמוֹ, וּמֵאֲבָד
אֶת עֲשֵׂתוֹנוֹתָיו, וּכְבָר אֵינּוּ מְסַגֵּל לַחֲשֵׁב יִשְׂרָאֵל
הוּא מְבַלְבֵּל כְּשִׁכּוֹר, וְנִכְנָס בְּאֲלִימוֹת, כִּי בּוֹ בְּרַגַע
שׁוֹנְכֵנֶסֶת בָּאָדָם שְׁנֵאָה, הוּא כְּבָר מְסַגֵּל לְהַכִּי גְרוּעַ,
עַד כִּדֵי רְצִיחָה מִמֶּשׁ; וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתַי
הַיִּקְרָרִים, לְבָרַח מִהַמָּדָה הַמְּגַנָּה הַזֶּה שֶׁל קִנְיָאָה
וְשְׁנֵאָה, וְתִדְבְּקוּ אֶת עֲצַמְכֶם בְּמַדַּת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, שֶׁהִיא אַהֲבָה וְאַחֲדוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשֹׁךְ
עֲלֵיכֶם אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ,
כִּי אֵין הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשָׁרָה שְׁכִינָתוֹ אֶלָּא
בְּמָקוֹם אַהֲבָה וְאַחֲדוּת, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל
הִחֲזִיקוּ אֶת עֲצָמָם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבְאַחֲדוּת אַחַת,
אֲזַי הִשְׁכִּינָה שְׁרָתָהּ בֵּינֵיהֶם וְנִשְׁפְּעָה עֲלֵיהֶם בְּרָכָה

והצלחה בכל מעשה ידיהם, והיתה לכלם פרנסה ואחד עזר לשני, אבל במקום שהיתה קנאה ו שנאה, שם היו אכזבות וכשלונות, עד שנתפרק הכל, ולאף אחד לא היה כלום, ובאו לידי עניות וצרות ויסורים, וסבלו הרפתקאות גדולות. וכמו שהיא בבית פרטי, כך כשיש שלום ואהבה ואחיה ואהבה שאחד מכבד את השני, אז נבנית קהילה בריאה, שכוונה בריאה, מושבה בריאה, עירה בריאה, מדינה בריאה, ויש שפע גדול שאין חסר לאף אחד כלום, ואחד עוזר לזולתו; לזאת ראו, בני ובנותי היקרים, מה לפניכם, תפסיקו את האלימות ואת ההסתות, הקנאה והשנאה אחד נגד השני, ותמשיכו את הקדוש-ברוך-הוא בתוך החיים הפרטיים שלכם, ותזכרו אשר הוא יתברך מחיה ומנהיה ומקים את כל הבריאה בלה, ותחזרו אל השרשים, ותשובו בתשובה שלמה אליו יתברך, ותקימו את מצוותיו יתברך, שהן רצונו יתברך, שאין עוד דבר יותר יפה מזה, שאדם מקבל על עצמו על המצוות, ומניח בכל יום תפלין, אוכל מאכלים כשרים ושומר שבת, שאז על-ידי המצוות האלו הוא ממשיך על עצמו אור

אַחַדוֹת וְסוּבְלָנוֹת שֶׁל

וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת, וְנִשְׁפָּע עָלָיו שְׁפַע גָּדוֹל בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת. וּכְעֵין שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשְׁלָמֵי בְּרָכוֹת, פָּרָק ב', הִלְכָה ח'): "בְּרַכַּת ה' הִיא תַעֲשִׂיר" — זֶה בְּרַכַּת שַׁבָּת; כְּשֶׁאָדָם שׁוֹמֵר שַׁבָּת, אֲזַי נִשְׁפָּעַת עָלָיו בְּרַכַּת הַשֵּׁם, וְזוֹכֵה לַעֲשִׂירוֹת נִפְלְאָה, כִּי הַשַּׁבָּת מְעִידָה עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי מֵהַ שַׁבָּת אַחַת, כָּף הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶחָד, וְמִי שֶׁזוֹכֵה לְשׁוֹמֵר שַׁבָּת כִּהְלַכְתּוֹ מֵאִיר בּוֹ אֲוֵרוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיֵּשׁ לוֹ עֲשִׂירוֹת בְּשִׁשֶּׁת יָמֵי הַחֹל, וְאֵין חֶסֶר לוֹ שׁוּם דָּבָר, וּכְמוֹ-כֵן מִי שֶׁמְנִיחַ תְּפִלִּין זוֹכֵה לְחַיִּים (מְנַחוֹת מ.ד.), וְנִשְׁמָר מִכָּל רַע, וְנִתְאַחַד בְּאַחַדוֹת אַחַת עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בַתְּפִלִּין הַקְּדוֹשִׁים כְּתוּב אַחַדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אֶחָד וּבִלְעָדָיו אֵין שׁוּם אַחַדוֹת, כִּי אֶחָד הוּא רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּכְמוֹ-כֵן כְּשֶׁאָדָם אוֹכֵל רַק מֵאֲכָלִים כְּשָׂרִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁמָרַת הַבְּרִיאוֹת שְׁלוֹ, וְזוֹכֵה לְהֶאָרִיף יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת; וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ לְחֹזֵר אֶל הַשָּׂרָשִׁים, וְתַעֲזְבוּ כִּכָּר אֶת הַשְּׂנָאָה וְהַקְּנָאָה וְהַתְּחָרוֹת וְהַכְּבוֹד וְהַהֶסְתוֹת וְהָאֲלִימוֹת אֶחָד נֶגֶד הַשָּׁנִי, תְּדַבְּקוּ אֶת עַצְמְכֶם בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִקְיְמוּ אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהֵן מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּמְשָׁךְ עֲלֵיכֶם בְּרָכָה

וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, וְלֹא יִחַסֵּר לָכֶם אֶף פַּעַם כְּלוּם, וְתִהְיוּ מְאֻשְׁרִים בְּחַיֵּיכֶם, וְתִבְנוּ חֶבְרָה טוֹבָה וּבֵית חֵם וְקִהְלָה חֲמוּדָה; כִּי בּוֹ בְּרָגַע שְׂאָדָם מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמְאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁף עָלָיו אוֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי כְּפִי שְׂאָדָם מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ-כֵן הוּא יִתְבָּרַךְ מִמְּשִׁיב עַל הָאָדָם חֹסֵד וְרַחֲמִים וְטוֹב וְעֲשִׂירוֹת מְפֻלְגָּת; לָכֵן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, מַה לְּפָנֵיכֶם הַדְּבִיקוּ אֶת עֲצַמְכֶם בְּמַדַּת הָאַחַדוֹת וְהַסּוּבְלָנוֹת לְהִתְאַחַד עִם כָּל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְתִסְבְּלוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְתִדּוּגּוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי לְכַף זְכוּת, וְתִגְרְשׁוּ וְתִרְחִיקוּ מִבֵּינֵיכֶם כָּל מִינֵי הַסְּתוֹת וּמְסִיתִים וּמְדִיחִים, וְתִשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שְׂבָעוּלָם שֶׁהַשְּׁלוֹם יִשְׂרָה בְּמַחְנָכֶם, וְאִז תִּהְיוּ בְּטוֹחִים שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׂרָה עִמָּכֶם תָּמִיד, וְתִתְעַנְּגוּ מִזִּיו הַשְּׂכִינָה.

ה.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק יַחַד

ותשמרו עצמכם מאד מכל מיני הסתות ופתויים
 שמסתובבים עכשו ברחוב, שאחד מסית נגד
 זולתו, וזה מחדיר שנאה עמקה, ודבר זה מאד
 מאוס ושנוי בעיניו יתברך, כי גדול השלום
 והאחדות והסובלנות יותר מהכל, כי כשיש שלום
 — יש ברכה, וכשאוחזין עצמם ביחד, אזי אף
 בריה לא יכולה לגעת בהם, וכשאחד דן את זולתו
 לכף זכות וסובל אותו, אזי נעשה כלי להמשכת
 השכינה, ובמקום השראת השכינה כל הברכות
 מצויות, ולא חסר כבר שום דבר, לא-כן השטן
 מכניס בין בני-אדם קנאה ושנאה ותחרות, וכל
 אחד רוצה לנצח את זולתו, ולהשפילו ולהראות
 את טעותו וכשלונו, וזה מה שמביא את המריבות
 והקללות, הקנאות והרציחות, האלימות פיזית
 ומלוולית; ועל-כך, בני ובנותי היקרים, ראו לצית
 אותי, וישמע אתכם הקדוש-ברוך-הוא, תתחילו
 להסתדר, ותעקרו ותשרשו את נגע הצרעת הזו
 של שנאה והסתות, אשר בא רק מהשטן, ותתחילו
 להיות סובלנים לזולתכם, ואז תראו שהכל יתהפך
 לטובה, ונבנה חברה טובה ויפה, חברה בריאה,
 ונזכה לחגוג את ילדינו בדרך הנכונה, דרך של

שְׁלוֹם וְאַהֲבָה, אַחַדוֹת וְסוּבְלָנוֹת, וְנִשְׂרָשׁ וְנִעֲקָר
מֵאֲפָנוּ אֶת כָּל מִינֵי קוֹצִים וְדַרְדָּרִים שֶׁהֵם הַסְּתוֹת
שְׂמִסִּיתִים וּמְדִיחִים אֶחָד נֶגֶד הַשָּׁנִי, אֲשֶׁר זֶה מֵה
שְׂמִפְרִיד בֵּין נִשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְגוֹרֵם אֶת כָּל הַצָּרוֹת
בְּגִשְׂמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת; כִּי הַפְּרוּדִים וְחִלּוּקֵי הַדְּעוֹת
בֵּין נִשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל, זֶה גּוֹרֵם לְכָל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים,
וּמִזֶּה בָּאוֹת כָּל הַמַּחְלוֹת וְהַדַּחְקוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל;
וְעַל-כֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, לִהְיוֹת סוּבְלָנִים
זֶה לָזֶה, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לְסַלַּח זֶה לָזֶה, הֵן בְּבֵית צְרִיכִים
לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה, וְלִהְתַּאֲחָד
בְּאַחַדוֹת אַחַת וְלִסְבֹּל זֶה אֶת זֶה, שְׂאֵז יְקִימוּ
מִשְׁפָּחָה מְהֵדֶרֶת, וְהֵן בְּמִשְׁפָּחָה צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת
שְׁלוֹם בֵּין הָאֲחִים וְהָאֲחִיּוֹת, הַגִּיּוֹסִים וְהַגִּיּוֹסוֹת,
וְלִמְחַל אֶחָד לַשָּׁנִי, וְלִהְיוֹת בְּאַחַדוֹת אַחַת, וְלִסְבֹּל
אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וְלִלְכֹת אֶל הַשְּׂמֵחוֹת שְׂלָהֶם, וְהֵן
בֵּין הַשְּׂכָנִים צְרִיכִים לְהִשְׁפִּין שְׁלוֹם וְאַהֲבָה
וְאַחַדוֹת וְסוּבְלָנוֹת, וְלַגּוֹר בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וְהַבְּנָה
הַדְּדִית, מִסְפִּיק כְּבָר הַצָּרוֹת שֶׁבָּאוֹת מִהֶסְתוֹת
הַפְּרוּעוֹת, מִסְפִּיק כְּבָר הַשְּׂקָר שֶׁל כָּל הַמְּפִלְגוֹת בְּלִי
יּוֹצֵא מִן הַכָּלָל, הֶבְהָה וְנִחְיָה יַחַד בְּאַהֲבָה וְאַחַדוֹת
וְסוּבְלָנוֹת, וְנִמְחַל אֶחָד לַשָּׁנִי, וְאַף אֶחָד שֶׁלֹּא יִדְבֹּר

בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבְשֵׁם הַתּוֹרָה, כִּי עֲלֵיכֶם
 לְדַעַת, אֲשֶׁר שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁלוֹם,
 וְהַתּוֹרָה כָּל עֲנִינָה שְׁלוֹם, כִּי "דַרְכֵיהָ דַרְכֵי נֵעַם וְכָל
 נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם", וּמִי שֶׁמְדַבֵּר בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, בְּשֵׁם הַתּוֹרָה, וּמְסִית לְאַלִימוֹת פִּיזִית, אֲלִימוֹת
 מְלוּלִית, צָרִיף שֶׁתִּדְעוּ שֶׁהוּא שֶׁקָּרַן בְּעֶלְמָא וְקַל
 וְרִיק וּפּוֹחַז, וְאֵין לוֹ שׁוֹם שְׁיִכּוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל, כִּי
 תּוֹרַתְנוּ הַקָּדוֹשָׁה הִיא תּוֹרַת חַיִּים, וְהִיא חַיִּינוּ וְאֶרֶץ
 יְמִינוּ, וְהִיא הַמְּדַרְיִכְתָּנוּ אֵיף לְהַתְנַהֵג בְּחֹסֶד
 וּבְרַחֲמִים וּבְסוּבְלָנוֹת עִם זוּלַתְנוּ; וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי
 שֶׁמְכַנִּים דְּבוּרִים אֵלּוּ אֶל תּוֹף לְבוֹ, שְׁאֵז טוֹב לוֹ
 בְּזָה וּבְכָא לְנִצַּח נְצָחִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!